

МОЈА ГАЛЕРИЈА

БИО ЈЕДНОМ ЈЕДАН СЛИКАР...

паја
јовановић
150 година рођења 1859-1957

Драга децо,

добро дошли у Галерију Матице српске, кућу лепих и вредних уметничких дела!

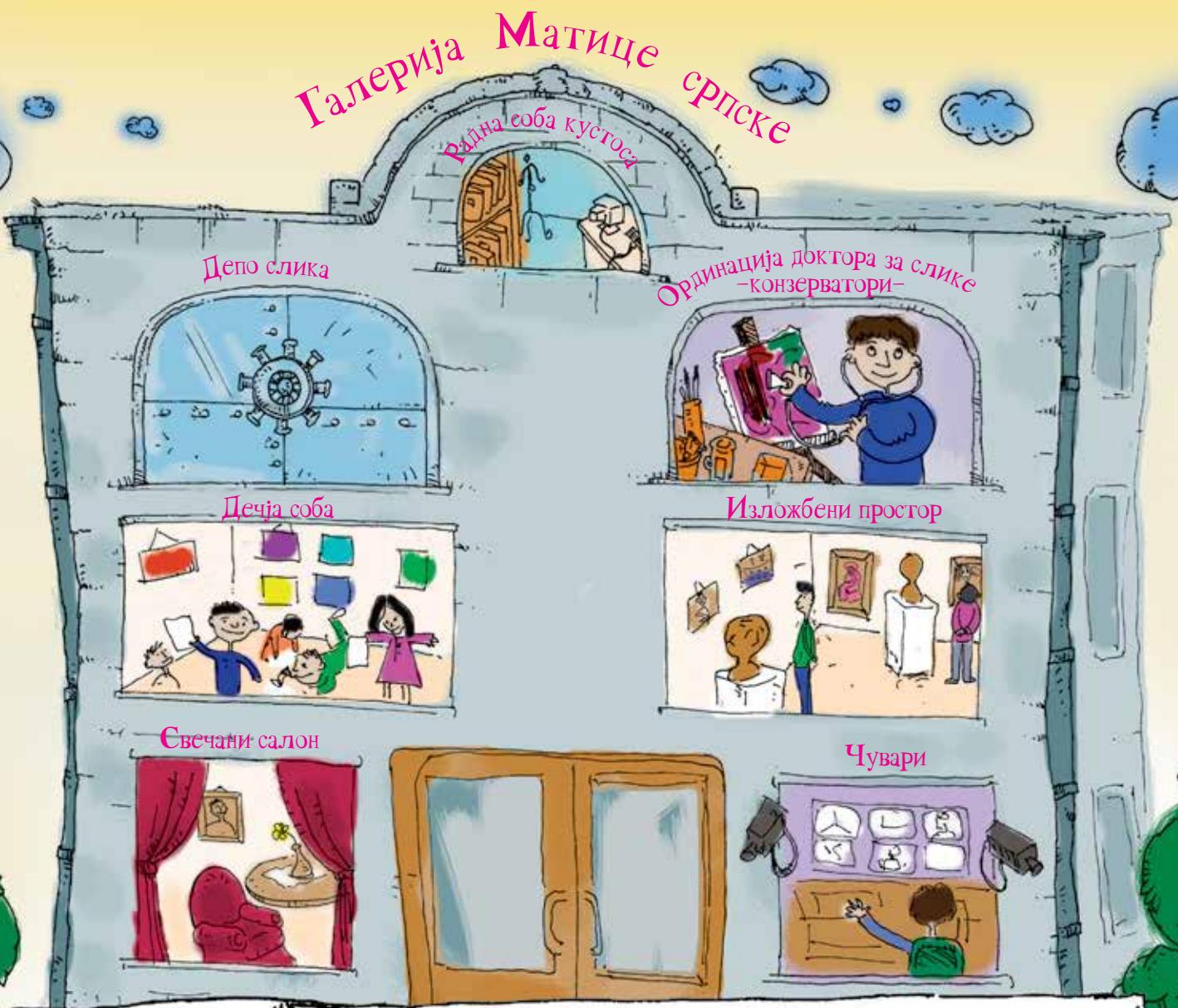
Свако од њих је национално благо, а Галерија је права ризница у чијим се одајама чувају дела значајних уметника. Ја сам кустос и бићу ваш водич кроз Галерију.

Како се ти зовеш?

Ја сам _____

Најraj себe у Галерији Матице српске.

Зграда Галерије Матице српске велика је и стара, налази се у центру Новог Сада.

Има многобројне просторије кроз које ћеш шетати у току посете Галерији.

Неке слике постављене су у изложбеним салама, а остале се чувају у депоу.

Депо је „остава за уметничка дела“.

Неке слике су веома старе. Када се „разболе“ носе се у ординацију доктора за слике.

Они се зову конзерватори и старају се да слике буду здраве и лепе.

Свака слика у Галерији има своју причу и води нас кроз време и простор. Слике стварају сликари, а о њима причају кустоси. Наша прича почиње са:
БИО ЈЕДНОМ ЈЕДАН СЛИКАР...

Тако је зарадио свој први новац и одлучио да постане сликар.

Ево теби лак задатак:

Зовем се к'о Дизни Патак, а презивам се, ево знај, као Чика Јова Змај.

Овај дечак ће једног дана, кад порасте, бити сликар.

Сликар Паја Јовановић као дечак на фотографији коју је израдио његов отац.

Чиме се овај човек бави?

Он је З _ _ _ Л _ _ Ц.

Вођен жељом да постане сликар Паја Јовановић је вредно учио, прочитao много књига и сваки дан цртгао. У то време је, да би изучио вештину сликања, морао да отптугује чак до Беча...

Данас се до Беча стиже лако: неколико сати вожње или сат времена лета .

Тада се путовало другачије...

То је било време када се путовало , , ...

У ове крајеве први је стигао 1884. године и саобраћао је од Београда до Ниша.

То је било време у коме су живеле баке и прабаке ваших бака и прабака.

Људи су једни другима писали , нису слали поруке и .

Тако је то било током Пајиног дугог живота.

Замисли, живео је 98 година:

између **1859** и **1957**. године.

Нацртај црвени круг око бројева обојених у црвено и зелени круг око бројева обојених у зелено. Сабери обојене двоцифрене бројеве са бројем **1** и добићеш два века у којима је сликар живео _____ и _____.

По доласку у Беч Паја се уписао на Ликовну академију и вредно учио од најбољих професора. Први професор му је био Грипенкерл – озбиљан и строг учитељ. И поред великог знања и талента професор је, посматрајући једну Пајину слику рекао: „Штета! У почетку сам се надао да ћеш направити лепу слику, али ево, испаде мућак. Ниси хтео да ме слушаш.“

Немој се расгужити! Ово је подстакло Пају да буде још бољи студент и убрзо је добио многе похвале и награде.

Нацртај професора Грипенкерла онако како га замишљаш док ово говори.

За време распуста током студија, Паја је путовао по балканским земљама и правио скице за будуће слике.

Још као студент насликао је дело „Рањени Црногорац“ и био награђен: слика је проглашена најбољом на годишњој изложби студената Академије.

Добро погледај слику! Она приказује један догађај из прошлости балканских народа. На слици видиш рањеног јунака после боја. Обрати пажњу на изглед просторије и на то како су обучене приказане личности.

Рањени Црногорац, 1882.

Размисли и нацртај шта се могло десити пре,
а шта после приказаног догађаја на слици?

...Слике са темама из живота балканских народа...

Мачевање

Борба петглова

Кићење невесте

...Слике са темама из историје српског народа...

Сеоба Срба

Проглашење Душановог законика

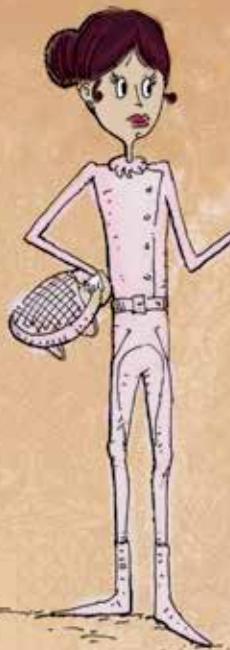
...Портрете...

Краљ Александар I Карађорђевић

Уметникова супруга Муни

Једног дана, док је боравио код родитеља у Вршцу, у посету им је дошао рођак носећи јатаган. Пајин млађи брат је извукao јатаган и почeo да машe њиме. Рођак сe уплашиo да сe дечак не повреди, па гa јe ухватио за руку. Паји сe тaj призор допao и одмах му јe синула идеja за новu слику на коjoj јe приказao учењe вештине мачевањa. Кадa јu јe насликаo назвао јu јe „Мачевањe”.

Обоji пољa сa тачкицамa
и добићeш јатаган.

Мачевањe, 1884.

Ако ниси знаo, јатаган јe закривљeна сабљa, оштрог сечива. Добио јe име по граду Јатагану у Турској где јe направљен први јатаган.

Добро погледај ову слику! Приказана је борба петлова: још један обичај народа Балкана. Био је то популаран вид забаве људи тог времена.

Погледај људе на слици. Како су обучени? Шта носе на глави? Шта држе у рукама? Одлично! Сада можеш да отптујеш са овим јунацима у далеку 1897. годину када је сликар забележио овај обичај.

Шта би ти радио да си присуствовао овом обичају? Како би се осећао?

Да ли знаш неки сличан обичај и у нашим крајевима који се сачувао до данашњих дана?

Борба петлова,
око 1898.

Нацртaj и смести у овај рам одећу коју би носио сам.

У животу сваке девојке удаја је важан догађај, а свадба један од најважнијих и најлепших дана. У недељно јутро, код невесте са слике су, пре сватова, стигле тетке, ујне, стрине и удате другарице да јој помогну да се припреми за свадбу. Штипкале су је за образе да буде румена, црниле су јој обрве и чешљале косу. Помагале су јој да обуче: кошуљу, доњу и горњу сукњу, јелек и димије, везене чарапе, плетене опанке и вео од ситне чипке. Китиле су је дукатима и накитом.

Кићење невесте, 1886.

Пажљиво погледај одећу коју су невесте носиле некад и сад. Заокружи плавом бојом ону коју су носиле некад, а црвеном коју ноше сада.

Који се део одеће од чипке носио онда а носи се и данас?

Поред обичаја балканских народа Паја је сликао обичаје и легенде и других народа. Вероватно си чуо за легенду о краљу Артуру и његовим храбрим витезовима. Они су увек седели за округлим столом што је требало да значи да су једнаки и да се међусобно поштују и уважавају. Зато се и зову витезови округлог стола.

Паја Јовановић је насликао једног од витезова округлог стола – Парсифала у друштву прелепих вила.

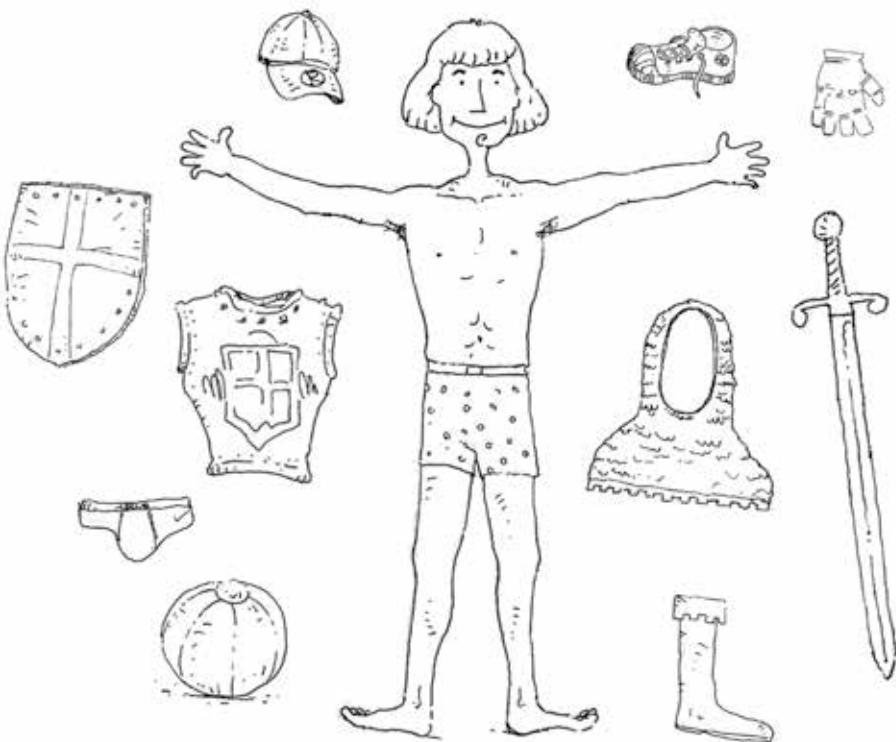
Како ти замишљаш једног витеза?

Како би ти обукао
Парсифала?
Изабери одећу
и обоји је.

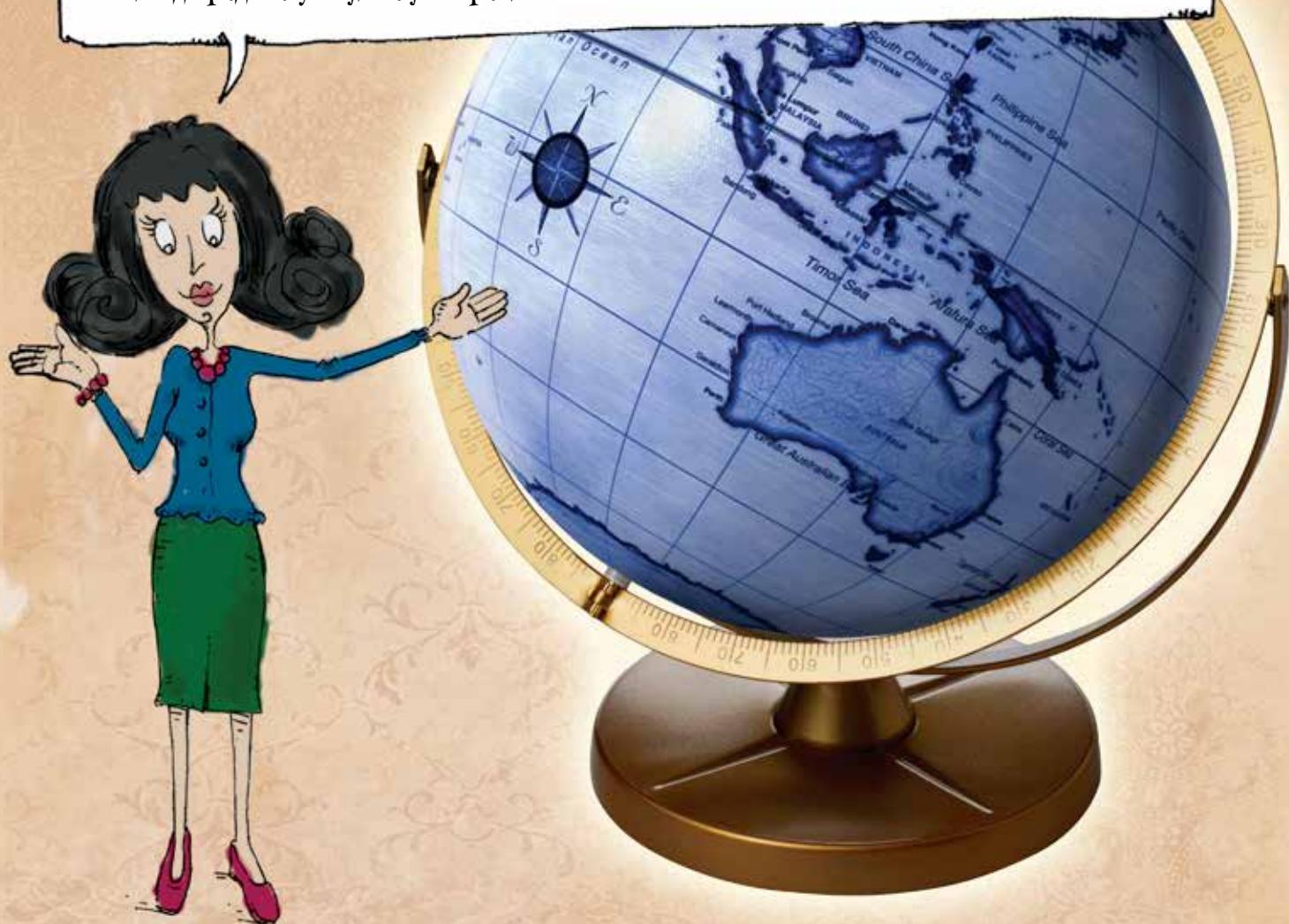

Парсифал, 1915–1919

Слике са темама из народног живота и обичаја донеле су Паји велики успех и многа признања. Да би што боље приказао људе и њихове обичаје, догађаје и пределе, стално је путовао и цртгао оно што је видео.

На својим путовањима обишао је Европу, стигао и до Африке, Азије, Америке, па чак и до далеке Аустралије. Беч, Париз, Лондон, Минхен, Венеција, Истанбул само су неки од градова у којима је боравио.

На који континент би ти желео да отптугујеш? Који град да посетиш?

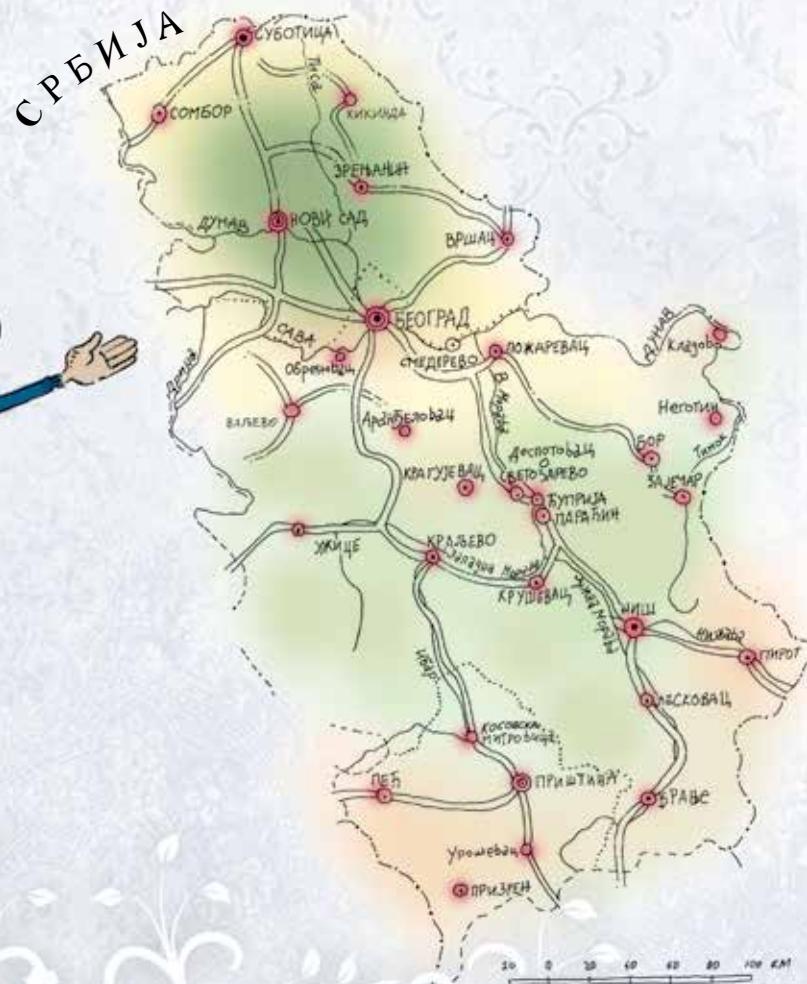
Мапа Пајиних путовања

А сада погледај
мапу наше земље.
Пronaђи и уцртај
на њој градове које
си посетио/ла.

Нацртaj оно што је
на тебе оставило
најјачи утисак на
неком путовању.

Паја Јовановић је на великом платну оживео прошлост српског народа. На слици „Проглашење Душановог законика“ приказао је важан догађај из наше средњовековне историје. Била је то велика свечаност приређена поводом проглашења првог српског закона. Погледај цара Душана са царицом Јеленом и сином, принцем Урошем. Ту су и српски патријарх, владари суседних земаља, домаћа властела и многи јунаци. Они се клањају цару Душану са испруженим мачевима, одају цару почаст и заклињу му се на оданост.

Проглашење Душановог закона, 1899/1900.

На слици се налази и једна личност из народних песама која ти је позната по дугачким брковима и коњу Шарцу. Пronaђи га на слици. То је

- - - - КРАЉ - - -

На светској изложби у Паризу 1900. године Паја је за ову слику добио највеће признање – златну медаљу. Читав свет је тада упознао са овим догађајем из српске историје.

Сеоба Срба, 1895/96.

Паја је насликао још један важан догађај из историје српског народа: сеобу српског народа са територије коју су окупирали Турци.

Све се то дододило давне 1690. године када се српски народ, предвођен патријархом, преселио на територију северно од Саве и Дунава. Била је то велика сеоба у којој су се селиле чигаве породице. Са собом су носили све што су имали ... чак и животиње. То је једна од највећих слика. Дугачка је 6 метара! Када бисте направили десет огромних корака стигли бисте од почетка до kraja слике.

Већ си сазнао да је Паја пуно путовао и живео у разним градовима. Свом родном граду Вршцу посветио је једну слику. На слици „Вршачки триптих“ Паја је забележио сцене из живота својих суграђана. Приказао је људе на пијаци, током бербе грожђа и косидбе. Ова слика се и данас чува у Вршцу. Из колико делова се састоји ова слика?

Слика састављена из три дела повезана истом темом зове се триптих.

Вршачки триптих,
1895/96.

Покушај да нацрташ триптих на којем ћеш приказати како људи проводе лето у твом граду.

У Бечу, у којем је Паја провео највећи део живота, налазила се и његова радна соба. Сликари је зову атеље. Ту су настале многе Пајине слике.

Кроз његов атеље прошло је много модела које је портретисао. Портрет је приказ људске фигуре. Насликао је много лепотица али је само једна од њих освојила Пајино срце и постала му жена. То је била Хермина Даубер, а сви су је звали **Муни**. Своју вольену и лепу жену често је сликао.

Уметникова супруга **Муни**,
1925.

Сликао је портрете
и других дама које
су поручивали
њихови родитељи
или мужеви.
Која је теби
најлепша?

Имаш ли ти симпатију?

Салон у Пајином атељеу у Бечу

Теодора Дунђерски,
1916–1920.

Портрет лепе госпође,
око 1925.

Ако је имаш, нацртјај је сам
и смести у овај срчасти рам.
Да је волиш цртежом јој кажи
или је бар погледом потражи!

Пајин таленат и вешта рука донели су му велики успех и славу. Сви су желели да се виде на Пајином сликарском платну.

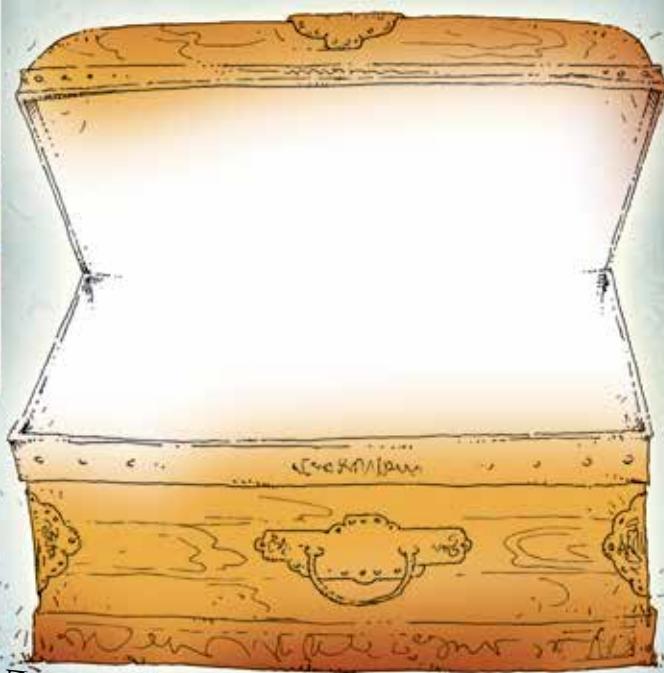
Насликао је портрете многих познатих људи: владара, банкара, трговаца, научника, глумица, играчица...

Краљ Александар I
Карађорђевић, 1927.

Краљица Марија
Карађорђевић, 1927.

Маршал Тито, 1947.

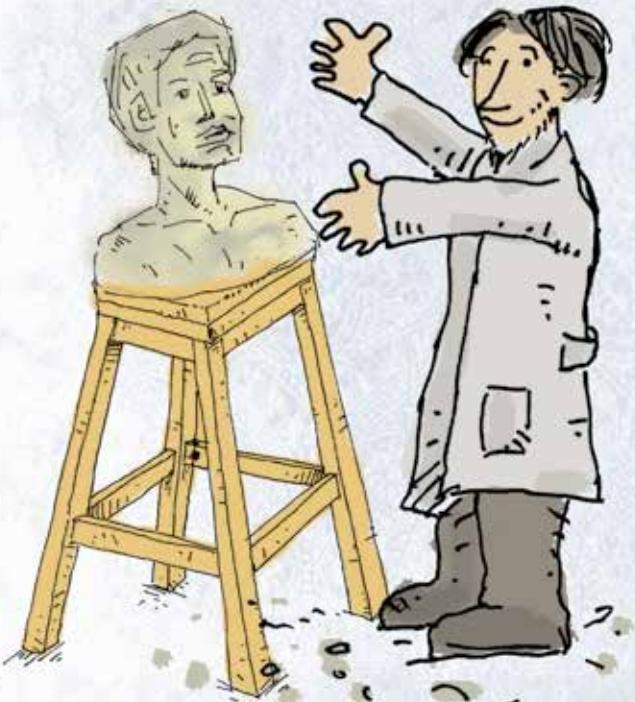
Лепота портрета које је стварао отворила му је врата многих дворова, а владари из времана у којем је живео желели су да их баш он наслика.

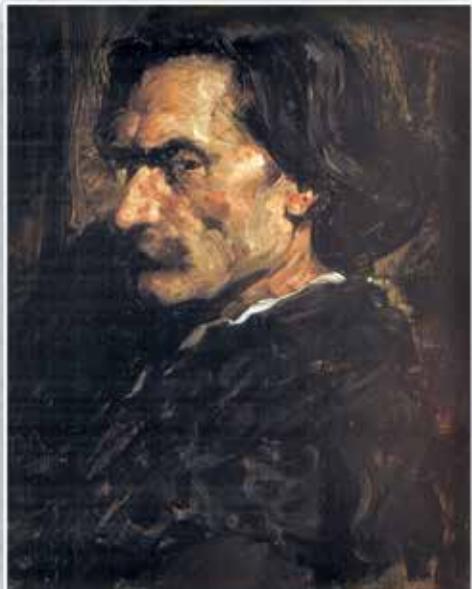
У оваквим ковчежићима „смести“ све драгоцености приказане на портретима.

Паја је често сликао и драге пријатеље са којима се дружио и проводио слободно време.

Са вајаром Ђоком Јовановићем причао је о уметности.
Ако сликар слика слике да ли знаш шта ради вајар?

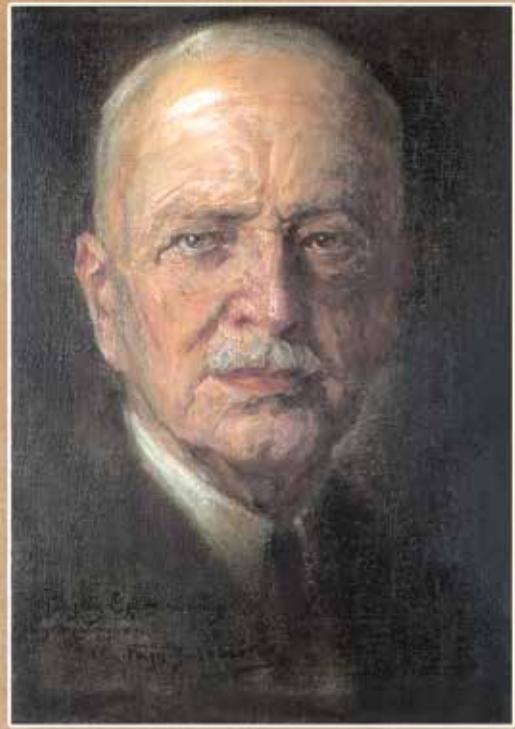
Вајар Ђорђе Јовановић,
1906-1908.

Нацртaj портрет свог доброг
друга или другарице.

Када сликар слика самог себе
та се слика зове аутопортрет.
Ово је Пајин аутопортрет када
је већ био дека.

Аутопортрет, после 1930.

Сада ти буди сликар и нацртај
свој аутопортрет.
Можда ти помогне ако се прво
погледаш у огледалу.

Упознали смо се са сликаром Пајом Јовановићем, његовим животом и уметничким делима. Његове слике чувају се у многим музејима, галеријама и кућама широм света. У нашој земљи, поред Галерије Матице српске у Новом Саду, Пајине слике можеш видети у Легату Паје Јовановића у Београду, Народном музеју у Београду и у Градском музеју у Вршцу.

Галерија Матице српске

Народни музеј у Београду

Градски музеј у Вршцу

Музеј града Београда – Легат Паје Јовановића

Хвала ти на дружењу у Галерији. Надам се да си уживао/ла у занимљивој причи. Као награду уручујем ти свечану Диплому и позивам те да поново дођеш у нашу Галерију и откријеш многе необичне приче о сликама и сликарима.

Галерија Матице српске

додељује
ДИПЛОМУ

која потврђује да је пажљиво слушао/ла
причу „Био једном један сликар...
и да може да буде водич кроз Галерију
и исприча мами, тати, брату, сестри,
баки и деки све што је научио/ла
о Паји Јовановићу.

Па тако, чича мича и наставља се прича...

Издавач:
Галерија Матице српске
Трг галерија 1
Нови Сад

Идејно решење
публикације:
Луција Андре
Оливера Каменарац

Штампа:
OFFSET PRINT

Главни и одговорни уредник:
др Бранка Кулић

Рецензент:
Др Јована Милутиновић

СИР - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад
0875

ПАНТИЋ, Весна

Моја галерија : био једном један сликар - - - / [текст
Весна Пантић ; главни и одговорни уредник Бранка
Кулић]. – Нови Сад : Галерија Матице српске, 2009
(Нови сад : Офсет прнт). – 26 стр. : илустр. ; 22 cm

Кор. насл.

ISBN 978-86-83603-34-3

COBISS.SR-ID 2428782115

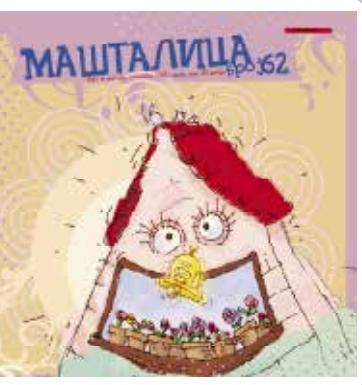

Концепт програма:
Тијана Палковљевић
Снежана Мишић
Александра Стефанов

Текст:
Весна Пантић

Илустрације
и дизајн:
D PUNKT

Публикација је реализована у оквиру обележавања јубилеја 150 година од рођења Паје Јовановића.

Машталица

Мој часопис

Галерија Магије српске

Моја галерија

ISBN 978-86-83603-34-3
9 788683 603343

Министарство културе Републике Србије

Мој покровитељ

Мој град

Нови Сад

Мој вртић

ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА
"РАДОСНО ДЕТИЊСТВО"
ул. Павла Симића 9, НОВИ САД
Тел: 021/420-438
телефакс: 021/27-697

Радосно детињство